

**Toelichting op de beleidsregel
Nadeelcompensatie kabels en leidingen
Achtkarspelen**

HOOFDSTUK 1 ALGEMEEN

Met enige regelmaat komt het voor dat de gemeente bij de uitvoering van haar taken ter behartiging van het algemeen belang besluiten neemt, dan wel werken uitvoert of doet uitvoeren, waardoor een of meer burgers of bedrijven onevenredig zwaar worden benadeeld. Deze besluiten of feitelijke handelingen zijn rechtmatig. Toch kan er onder omstandigheden een verplichting tot vergoeden van schade ontstaan. Deze verplichting is gebaseerd op het rechtsbeginsel van "égalité devant les charges publiques" (gelijkheid van openbare lasten).

Per 1 januari 2024 zijn wettelijke regelingen met betrekking tot nadeelcompensatie in werking getreden via respectievelijk Titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht en Afdeling 15.1 Omgevingswet.

Burgemeester en wethouders zijn krachtens artikel 4:81 Awb bevoegd tot het vaststellen van beleidsregels met betrekking tot een hen toekomende of onder hen verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hen gedelegeerde bevoegdheid. Met het vaststellen van deze specifiek aan de AVOI gekoppelde beleidsregel nadeelcompensatie voor kabels en leidingen (als bijzondere regeling naast de algemene gemeentelijke verordening voor nadeelcompensatie) wordt beoogd een regeling in het leven te roepen op grond waarvan benadeelden voldoende zekerheid wordt verschaft op welke wijze een aanvraag om nadeelcompensatie kan worden ingediend en volgens welke normen het eventuele nadeel dat niet ten laste van de benadeelde behoort te blijven, zal worden vergoed. De regeling roept geen nieuwe aansprakelijkheden in het leven, die naar de huidige stand van het recht niet reeds bestaan.

De gemeente zal alle binnen haar grondgebied aanwezige netbeheerders in een zo vroeg mogelijk stadium informeren over haar plannen. Daartoe worden op reguliere basis coördinatieoverleggen kabels en leidingen gehouden, waarvoor alle netbeheerders worden uitgenodigd. Doel van deze (niet vrijblijvende) bijeenkomsten is elkaar te informeren over de (wederzijdse) plannen ten aanzien van werkzaamheden en projecten in de infrastructuur. De netbeheerders hebben dus ook een inspanningsverplichting om de gemeente te informeren. De plannen die onder andere besproken worden zijn meerjarenplannen, jaarplannen en plannen die op korte termijn worden gerealiseerd.

De regeling is gebaseerd op de binnen de gemeente te voorziene planningshorizon. De gemeente gaat er vanuit dat binnen vijf jaar na het verlenen van toestemming (de verleende vergunning, instemming of goedgekeurde melding) voor het leggen van een kabel of leiding in de openbare ruimte de gemeente geen werkzaamheden uitvoert die verlegging van de conform deze toestemming aangelegde kabel of leiding noodzakelijk maakt.

Na deze vijf jaar wordt een periode van zes t/m vijftien jaar gehanteerd, waarin het bedrag van nadeelcompensatie tragsgewijs afgebouwd wordt van 80% naar 0%. Voor vitale kabels of leidingen wordt een termijn gehanteerd van zes t/m dertig jaar, waarbij het bedrag van nadeelcompensatie tragsgewijs wordt afgebouwd van 80% naar 0%. Voor meer informatie wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Artikel 1

Aangezien deze beleidsregel is gebaseerd op de Verordening nadeelcompensatie gemeente Achtkarspelen 2023 zijn de daar gedefinieerde begrippen ook hier van toepassing tenzij daar nadrukkelijk vanaf geweken wordt in dit artikel.

Het centrale begrip in deze beleidsregel is 'schadebedrag'. Het schadebedrag omvat uitsluitend de kosten die gemaakt moeten worden bij het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels of leidingen, waaronder het verplaatsen. Uitgangspunt bij de bepaling van het schadebedrag bij het nemen van maatregelen zijn de werkelijke kosten. De werkelijke kosten omvatten alle directe kosten die de aanvrager moet maken. Vermogensschade en inkomensschade worden niet als uitgangspunt genomen. Van het schadebedrag wordt een bepaald percentage als nadeelcompensatie uitgekeerd. De nadeelcompensatie wordt bepaald aan de hand van het bepaalde in deze beleidsregel.

Het begrip toestemming duidt erop dat de netbeheerder in het verleden met toestemming van de gemeente kabels of leidingen in de openbare gronden binnen de gemeente heeft mogen aanleggen. Deze werkzaamheden kunnen destijds op basis van een instemmingsbesluit, een vergunning of een melding toegestaan zijn.

Artikel 2

Telecommunicatiekabels zijn uitdrukkelijk uitgezonderd van deze beleidsregel. Deze kabels vallen onder de Telecommunicatiewet die voor het nemen van maatregelen ten aanzien van kabels en de kosten daarvan een geheel eigen regeling kent.

Daarnaast is deze beleidsregel niet van toepassing op gemeentelijke netwerken, bijvoorbeeld de riolering of openbare verlichting.

Als aanvrager (netbeheerder) een gedoogbeschikking ontvangen heeft op basis van de Belemmeringenwet Privaatrecht of haar opvolger is deze beleidsregel eveneens niet van toepassing.

Ook als gemeente en een aanvrager (netbeheerder) in een privaatrechtelijke overeenkomst afspraken vastgelegd hebben hoe om te gaan met werkzaamheden en de vergoeding van deze kosten, gaat deze overeenkomst voor op de in deze beleidsregel vastgelegde bepalingen.

Ten slotte zijn activiteiten uitgesloten die niet behoren tot de publiekrechtelijke taak van de gemeente waarbij het algemeen belang voorop staat. Bijv. situaties waarin gemeente zich als marktpartij gedraagt.

HOOFDSTUK 2 NADEELCOMPENSATIE

Algemeen

Artikel 3

Voor de hoogte van eventuele nadeelcompensatie zijn de artikelen in hoofdstuk 2 van de nadeelcompensatieregeling bepalend. De omvang van de nadeelcompensatie is afhankelijk van het schadebedrag. Het schadebedrag dient inzichtelijk te worden gemaakt aan de hand van de verschillende kostenposten. Conform de wettelijke bepalingen en de wetsgeschiedenis betreft het hier met name interpreterende regels van die wettelijke bepalingen.

Bepalingen voor vaststellen van nadeelcompensatie

Deze paragraaf bepaalt de hoogte van de nadeelcompensatie als de te verleggen, te verwijderen of aan te passen kabel of leiding van de netbeheerder ligt in de openbare ruimte.

Voor de vaststelling van de periode waarover nog nadeelcompensatie plaatsvindt is voor de overheid in beginsel de voorzienbaarheid het uitgangspunt. Welke periode kan worden overzien om te bepalen of toestemming voor de werkzaamheden wordt afgegeven?

Voor vitale kabels of leidingen spelen, in tegenstelling tot niet-vitale kabels of leidingen, naast voorzienbaarheid nog andere uitgangspunten een rol. De netbeheerder heeft onder andere in verband met zijn leveringszekerheid extra bescherming nodig dat deze specifieke kabels of leidingen voor een langere periode ongestoord in de grond mogen blijven liggen. Projecten waarvoor verlegging van vitale kabels of leidingen toch noodzakelijk is, rechtvaardigen daarom het uitgangspunt dat de gemeente hiervoor over een periode van dertig jaar nadeelcompensatie verschuldigd is. Dit in tegenstelling tot de periode van vijftien jaar nadeelcompensatie bij niet-vitale kabels of leidingen.

In bijlage 2 en bijlage 3 is met een grafiek en een tabel de schaderegeling opgenomen voor kabels of leidingen die onder de werkingssfeer van artikel 4, artikel 5 en artikel 6 vallen.

Artikel 4: nadeelcompensatie binnen vijf jaar na toestemming

De periode van vijf jaren is de periode waarin redelijkerwijs voor de gemeente voorzienbaar is dat werken in de openbare ruimte plaats zullen gaan vinden. De termijn begint vanaf het moment van inwerkingtreding van de toestemming, aangezien het moment van toestemmen vaststaat.

Artikel 5: nadeelcompensatie na vijf jaar tot en met vijftien jaar c.q. na vijf jaar tot en met dertig jaar na toestemming

De termijn vanaf het zesde tot en met het vijftiende jaar is de periode waarin de voorzienbaarheid steeds minder wordt. Voor vitale kabels of leidingen is de termijn opgehoogd naar dertig jaar.

Artikel 6: geen nadeelcompensatie

Werkzaamheden binnen het openbare gebied van de gemeente zijn niet te voorzien op een termijn van vijftien jaren of langer. Als de toestemming vijftien jaar of langer geleden is afgegeven zal geen nadeelcompensatie worden uitgekeerd. Voor vitale kabels of leidingen zal geen nadeelcompensatie worden uitgekeerd na dertig jaar na toestemming. De kosten voor het nemen van maatregelen worden na de genoemde termijnen volledig tot het maatschappelijke risico van de netbeheerder gerekend.

Kabels of leidingen die al verlaten waren voordat het verzoek tot het nemen van maatregelen door de gemeente is verstuurd moeten op kosten van de netbeheerder verwijderd worden, ongeacht de leeftijd van die kabel of leiding.

Als toestemming wordt of is verleend aan een netbeheerder voor het leggen van een kabel of leiding op een locatie waarvan de gemeente vermoedt dat de kabel of leiding binnen 5 jaren verlegd zal moeten worden als gevolg van de uitvoering van haar werken en in het instemmingsbesluit of de vergunning daartoe een bepaling is opgenomen, dan zal geen nadeelcompensatie plaats vinden.

Ook voor het rijzen (verticaal omhoog verplaatsen zonder onderbreking) van kabels of leidingen, al dan niet op verzoek van de gemeente, geldt dat er nooit nadeelcompensatie wordt uitgekeerd.

De aanvraag voor nadeelcompensatie mag nooit betrekking hebben op netverbetering of capaciteitsvergroting van de huidige kabel(s) of leiding(en). De hoogte van het schadebedrag wordt gecorrigeerd als zich voor de netbeheerder een kwantificeerbare voordeeltorekening voordoet.

Artikel 7: Nadeelcompensatie in geval van een zakelijk recht

Dit artikel handelt over de situatie dat een kabel of leiding in openbaar gebied wordt verplaatst die gedeeltelijk ook op eigen terrein van de netbeheerder ligt. We onderscheiden de situaties dat sprake is van ligging van een kabel of leiding in grond die in eigendom is van netbeheerder zelf of de kabel of leiding met een zakelijk recht ligt.

Voor de bepaling van de hoogte van de nadeelcompensatie is in dit artikel aangesloten bij hetgeen bepaald is in de Onteigeningswet. Dit betekent dat 100% van het schadebedrag vergoed zal worden.

Artikel 8

Als vanwege een gemeentelijk project sprake is van meerdere verleggingen van dezelfde kabel of leiding op dezelfde locatie, al dan niet tijdelijk van aard, is op de eerste verlegging artikel 4, 5 of 6 van toepassing. Als dezelfde kabel of leiding binnen vijf jaar na toestemming nog een keer verlegd moet worden, worden de kosten daarvan conform artikel 4 vergoed.

Als in samenhang met de uitvoering van het gemeentelijke project een kabel- of leidingvoorziening (bijvoorbeeld een noodnet, een bypass of een ondersteuningsconstructie) wordt aangebracht, die weer wordt opgeheven zodra de definitieve maatregel is gerealiseerd, dan wordt dat op zich niet gezien als een te nemen maatregel maar als een uitvoeringswijze van de te nemen eerste maatregel.

HOOFDSTUK 3 BEPALINGEN VAN PROCEDURELE AARD

Aanvraag om besluit nadeelcompensatie

Artikel 9

De netbeheerder zal zelf moeten aantonen of aannemelijk moeten maken op welk moment de betreffende kabel of leiding op die locatie is aangelegd. In beginsel zal dit plaatsvinden met een instemmingsbesluit, vergunning of goedgekeurde melding. Als niet kan worden aangetoond of aannemelijk kan worden gemaakt op welke datum de toestemming is verleend c.q. op welke datum het liggen is aangevangen, wordt er van uit gegaan dat de betreffende kabel of leiding langer dan vijftien jaar c.q. dertig jaar (vitale kabels of leidingen) aanwezig is. De netbeheerder kan de aanlegdatum aannemelijk maken door bijvoorbeeld lasschetsen of een revisietekening met datum te tonen.

Artikel 10

Om tot een beslissing te kunnen komen op het verzoek van de aanvrager, zijn meer gegevens noodzakelijk dan in artikel 4:2, artikel 4:127 en artikel 4:129 van de Algemene wet bestuursrecht als minimum opgesomd is. De aanduiding van de aard en de omvang van de schade en de specificatie van het schadebedrag dienen daarom bepaald te worden op basis van te onderscheiden kostenposten gebruik makend van het formulier in bijlage 1.

In geval van bundeling van werkzaamheden van verschillende netbeheerders moeten de kosten worden verdeeld over de netbeheerders. De projectkosten worden verdeeld in direct aan de netbeheerders toe te delen kosten en gezamenlijke kosten. De direct toe te delen kosten zijn kosten van in en uit bedrijf stellen en materiaalkosten exclusief de extra materialen die nodig zijn voor de gezamenlijke werkzaamheden. De gezamenlijke kosten zijn de uitvoeringskosten, ontwerp en begeleiding en de extra materialen die nodig zijn voor gezamenlijke uitvoering. De verdeelsleutel voor de gezamenlijke kosten wordt bepaald op basis van de afzonderlijke fictieve kosten van uitvoering en ontwerp en begeleiding die zouden moeten worden gemaakt als elke netbeheerder haar werkzaamheden afzonderlijk zou uitvoeren.

Betaling nadeelcompensatie

Artikel 11

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Kostentechnische bepalingen

Algemeen

Artikel 12

Bij de bepaling van de nadeelcompensatie is sprake van een berekening op basis van de werkelijke kosten. Dit zijn de kosten die direct toegerekend kunnen worden aan het nemen van de maatregelen. Hierbij is van belang dat de te nemen maatregelen gerealiseerd moeten worden op basis van een technisch adequaat alternatief tegen de maatschappelijk laagste kosten ten opzichte van de meest voor de hand liggende variant.

Kosten van ontwerp en begeleiding

Artikel 13

Behoeft geen nadere toelichting.

Kosten van uit- en in bedrijfstellen

Artikel 14

Tijdelijke voorzieningen van operationele aard zijn voorzieningen die benodigd zijn om de levering tijdens de uitvoering van een maatregel te waarborgen. Voorbeelden zijn extra kosten van personele aard ten behoeve van bedrijfsvoering en hulpmiddelen zoals watertanks, gasflessen en noodaggregaten.

Uitvoeringskosten

Artikel 15

Kosten van civieltechnische, bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden zijn bijvoorbeeld werkputten en ondersteuning. Alle tijdelijke voorzieningen van fysieke aard die nodig zijn tijdens de bouw vallen onder de uitvoeringskosten. Onder tijdelijke voorzieningen van fysieke aard worden alle tijdelijke fysieke leidingverbindingen verstaan die de netbeheerder moet aanleggen en later buiten bedrijf moet stellen. Deze kosten houden nauw verband met de noodzakelijke continuïteit van het bedrijfsproces van de betrokken netbeheerder. Het betreffen voorzieningen die worden opgeheven zodra de definitieve maatregelen zijn gerealiseerd. De kosten die de aannemer moet maken om de leiding uit de grond te halen vallen onder uitvoeringskosten.

Ook het opslaan in hanteerbare stukken en het transport op de bouwlocatie zijn uitvoeringskosten. De kosten samenhangend met de uitvoering van het verwijderen van verlaten leidingen vallen eveneens onder uitvoeringskosten. De kosten voor de afvoer van vrijgekomen materialen naar een tijdelijk werkterrein behoren tot de uitvoeringskosten.

Materiaalkosten

Artikel 16

Onder materiaalkosten worden in elk geval verstaan kosten van leidingcomponenten, kosten van elektrotechnische, werktuigbouwkundige en civieltechnische materialen, alsmede kosten van bouwmaterialen, alsmede kosten van bouwmaterialen bestemd voor gebouwen waarin delen van leidingsystemen worden ondergebracht. Transportkosten en storkosten van vrijgekomen leidingen vanaf de bouwlocatie naar de stort of verwerkingslocatie behoren tot de materiaalkosten (behalve de storkosten ingeval de leiding asbesthoudende stoffen bevat. Hierbij is in aanmerking genomen dat deze kosten bij vervanging van de leiding op eigen initiatief ook ten laste komen van netbeheerder). De materiaalkosten van constructieve of bijzondere voorzieningen die worden veroorzaakt door eisen van derden (en niet door gemeente) vallen onder de materiaalkosten.

HOOFDSTUK 4 OVERIGE EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 17

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 18

Behoeft geen nadere toelichting.